**Додаток** до
Рішення Національної комісії
зі стандартів державної мови
від « » травня 2021 року № _

**1.1. Позначте рядок, у якому всі слова близькі за значенням:**
**А** *залежний, підпорядкований, підвідомчий, підвладний*
**Б** ефективний, діловий, результативний, ефектний
**В** освіта, грамота, просвіта, писемність
**Г** відповідати, відказувати, відмовляти, розповідати

**1.2. Позначте рядок, у якому слова протилежні за значенням:**
**А** *агресивний – мирний*
**Б** байдужий – чужий
**В** енергійний – динамічний
**Г** багатий – щедрий

**1.3. Позначте слово, яке можна поєднати за змістом зі словом «особовий, -а, -е»:**
**А** *справа*
**Б** підпис
**В** життя
**Г** характер

**2.1. Позначте речення, у якому за змістом можливі обидва слова, наведені в дужках:**
А *Промовець уникав (стандартних, стереотипних) висловів під час брифінгу.*
Б Надто часто висновки аудиторії бувають хибними або (поверховими, поверхневими).
В На сайті адміністрації оновлено розклад руху (громадянського, громадського) транспорту.
Г Програма висвітлює (дійові, дієві) напрями розвитку державної статистики.

**2.2. Позначте речення, у якому за змістом можливі обидва слова, наведені в дужках:**
А *Адміністрації банку (мимохіть, мимовільно) довелося вжити невідкладних заходів.*
Б Під час (церемонії, церемоніалу) привітання главу іноземної делегації зустрів Президент.
В Інколи розгляд справ у порядку заочного провадження ускладнює (процес, процесію).
Г У додатку наведено перелік (рідкісних, рідких) прізвищ для окремих областей.

**2.3. Позначте речення, у якому за змістом можливі обидва слова, наведені в дужках:**
А *Архітектор (наголосив, акцентував) на стислих термінах виконання проєкту.*
Б Документ обов'язково має містити (особистий, особовий) підпис.
В Результати роботи співробітників відділу були (ефективними, ефектними).
Г Важливим чинником кар'єрного зростання є (здобуття, набуття) вищої освіти.

**3.1. Позначте речення, у якому правильно вжито всі слова та форми:**
**А** *Відстань між селами приблизно два з половиною кілометри.*
***Б*** На протязі місяця запити надіслало двадцять два громадянини.
**В** Цьогоріч місто святкує чотиристалітній ювілей його заснування.
**Г** Поряд із будівлею суду виділили біля десяти квадратних метри землі.

**3.2. Позначте речення, у якому правильно вжито всі слова та форми:**
**А** *Відстань між селами приблизно два з половиною кілометри.*
***Б*** Упродовж місяця запити надіслало двадцять два громадянини.
**В** Цьогоріч місто святкує чотириста п'ятдесят роки від його заснування.
**Г** Поряд із будівлею виділили десять і три десятих квадратних метри.

**3.3. Позначте речення, у якому правильно вжито всі слова та форми:**

**А** Пункти надання допомоги працюють круглу добу.
**Б** Пункти надання допомоги працюють цілу добу.
***В*** *Пункти надання допомоги працюють цілодобово.*
**Г** Пункти надання допомоги працюють круглодобово.

**4.1. Позначте рядок, у якому речення потребує виправлення:**
**А** *Дякуючи талановитій молоді, цьогоріч багато перспективних проєктів запрацювало успішно.*
**Б** Допомагаючи одне одному, співробітники відділу зможуть підвищити показники ефективності.
**В** Вислухавши звіт доповідача, експерти констатували збільшення обсягів транзитних потоків через територію держави.
**Г** Заслухавши ідеї програмістів, представники компанії збільшили видатки на реалізацію інноваційних проєктів.

**4.2. Позначте рядок, у якому речення потребує виправлення:**
**А** *Узагальнюючи досвід управління морськими портами країн світу, сформувалися два основні підходи.*
**Б** Аналізуючи досягнення розвинених країн, відзначаємо найбільш поширені практики планування майбутнього.
**В** Усвідомлюючи значення конкурентоспроможності районів, влада використовує маркетингові технології.
**Г** Ведучи мову про функції держави, більшість політологів пов'язує їх із діяльністю державних органів.

**4.3. Позначте рядок, у якому речення потребує виправлення:**
**А** *Досліджуючи сутність прибутку як економічної категорії, у середовищі фахівців виробилися єдині підходи.*
**Б** Виявляючи ощадливість, власники підприємств не витрачають власних доходів, а вкладають їх у виробництво.
**В** Ураховуючи фактори ризику, вчені зробили акцент на вивченні різноманітних заходів для збільшення прибутку.
**Г** Відходячи від керівництва господарством, власники бізнесу передають управління найманим менеджерам.

**5.1. Позначте речення, у якому порушено точність висловлювання:**
***А*** *Посадовець не змінив свого ставлення до проблем відшкодування матеріальних збитків, які пов'язані з неправильним оформленням документів.*
**Б** У діловій сфері поступово утверджується виразно індивідуалізоване мовлення, яке розкриває сутність особистості, її інтелект, культуру, освіченість.
**В** Рівнозначна посада – це посада державної служби, яка належить до однієї підкатегорії посад державної служби.
**Г** Поліція в Україні є органом влади, який забезпечує охорону прав і свобод людини, протидіє злочинності, підтримує безпеку і порядок.

**5.2. Позначте речення, у якому порушено точність висловлювання:**
**А** *Кожен відвідувач сервісного центру отримає цінний подарунок, фото якого розмістять на офіційному сайті.*
**Б** Під час укладання ділового листа потрібно уникати слів, які передають надлишкову інформацію.
**В** Наказ або розпорядження може скасувати керівник, який його видав, а також керівник вищого рівня.
**Г** Працівники, які виконали умови контракту, мають право на отримання матеріальної допомоги.

**5.3. Позначте речення, яке правильно передає зміст прямої мови:**
***Промовець зауважив: «Мені важливо знати, як моя робота вплине на розвиток подій».***
**А** Промовець зауважив, що важливо знати, як моя робота вплине на розвиток подій.
**Б** Промовець зауважив, що мені важливо знати, як його робота вплине на розвиток подій.
**В** *Промовець зауважив, що йому важливо знати, як його робота вплине на розвиток подій.*
**Г** На думку промовця, важливо знати, як моя робота вплине на розвиток подій.

**6.1. Позначте три вислови, які відповідають нормам культури мови:**

**А** вселити надію на покращення
**Б** *схвалити звіт співробітників*
***В*** *звернутися через необхідність*
***Г*** *здійснити фінансові операції*
**Д** дивитися другими очима
**Е** переслідувати високу мету

**6.2. Позначте три вислови, які відповідають нормам культури мови:**

**А** *набрати чинності*
**Б** *здобути освіту*
***В*** *порушити питання*
**Г** запобігти помилкам
**Д** прийняти міри
**Е** взяти слова назад

**6.3. Позначте три вислови, які відповідають нормам культури мови:**

**А** конкурс на заміщення вільної вакансії
***Б*** *укласти договір про співпрацю*
**В** подарувати пам'ятні сувеніри
***Г*** *вжити заходів для вирішення проблеми*
**Д** володіти на правах особистої власності
***Е*** *висувати кандидатуру на посаду*

**7.1. Позначте речення, які потребують виправлення:**

**А** *Секретар, надрукувавший оголошення, прикріпив його на дошці.*
***Б*** *Оголошення, надруковане секретарем, прикріпилося на дошці.*
***В*** *Секретар, друкуючий оголошення, прикріпив його на дошці.*
**Г** Секретар, який надрукував оголошення, прикріпив його на дошці.
**Д** Надрукувавши оголошення, секретар прикріпив його на дошці.
**Е** Оголошення, надруковане секретарем, було прикріплене на дошці.

**7.2. Позначте три речення, які потребують виправлення:**

**А** *Захищаючий дисертацію аспірант отримує ступінь доктора філософії.*
**Б** Захистивши дисертацію, аспірант отримує ступінь доктора філософії.
**В** Аспірант, який захистив дисертацію, отримує ступінь доктора філософії.
**Г** Після захисту дисертації аспірант отримує ступінь доктора філософії.
**Д** *Захищавши дисертацію, аспірант отримує ступінь доктора філософії.*
**Е** *Захистивший дисертацію аспірант отримує ступінь доктора філософії.*

**7.3. Позначте три речення, які потребують виправлення:**

**А** Подаючи декларацію вчасно, державний службовець виконує норму закону.
**Б** *Подававши декларацію вчасно, державний службовець виконує норму закону.*
**В** Державний службовець, який подав декларацію вчасно, виконав норму закону.
**Г** *Державний службовець, подавший декларацію вчасно, виконав свій обов'язок.*
**Д** Вчасне подання декларації – це виконання норми закону з боку кожного державного службовця.
**Е** *Державний службовець, подаючий декларацію вчасно, виконує норму закону.*

**8.1. Позначте три словосполучення, які утворено правильно:**

**А** ознайомити із наказом Ляшук Ігора Петровича
**Б** *повідомити про відсутність Марченка Івана Андрійовича*
**В** видати посвідчення Проценко Миколі Івановичу
**Г** *попередити про відповідальність Соловка Іллю Яковича*
**Д** доручити справу Музикі Олегу Васильовичу
**Е** *видати премію Кашубі Юрію Вадимовичу*

**8.2. Позначте три словосполучення, які утворено правильно:**

**А** проголосувати на зборах за Хоменко Сергія Валерійовича
**Б** долучити до проєкту Куліш Євгена Аркадійовича
**В** доручити створити комісію Сорокі Валерію Ігоревичу
***Г*** *підготувати наказ про призначення Журенко Марії Ігорівни*
***Д*** *призначити головою комісії Зубкову Олену Олександрівну*
***Е*** *оголосити про призначення Гуртової Юлії Сергіївни*

**8.3. Позначте три словосполучення, які утворено правильно:**

**А** Шановна Валерія В'ячеславівна!
***Б*** *Високоповажний Андрію Олеговичу!*
***В*** *Дорогий Григорію Омеляновичу!*
**Г** Вельмишановний пан Володимир!
***Д*** *Шановна Вікторіє Іванівно!*
**Е** Глибокошановний Ярослав Ігорович!

**11.1. Доберіть до іншомовних слів (1–4) українські відповідники (А–Е):**

| | |
|---|---|
| **1** консенсус | **А** тотожність |
| **2** інцидент | **Б** спостереження |
| **3** субординація | **В** підпорядкування |
| **4** апатія | **Г** згода |
| | **Д** випадок |
| | **Е** байдужість |
| *1 – Г 2 – Д 3 – В 4 – Е* | |

**11.2. Доберіть до іншомовних слів (1–4) українські відповідники (А–Е):**

| | |
|---|---|
| **1** компенсувати | **А** узгоджувати |
| **2** коригувати | **Б** відшкодовувати |
| **3** концентрувати | **В** накопичувати |
| **4** координувати | **Г** зосереджувати |
| | **Д** спрямовувати |
| | **Е** виправляти |
| *1 – Б 2 – Е 3 – Г 4 – Д* | |

**11.3. Доберіть до іншомовних слів (1–4) українські відповідники (А–Е):**

| | |
|---|---|
| **1** креативний | **А** посилений |
| **2** інтенсивний | **Б** незалежний |
| **3** ординарний | **В** відповідний |

| | |
|---|---|
| **4** релевантний | **Г** творчий |
| | **Д** скасований |
| | **Е** звичайний |
| *1 – Г 2 – А 3 – Е 4 – В* | |

**12.1. Слова, позначені цифрами (1–4), поєднайте у словосполучення зі словами, позначеними буквами (А–Е):**

| | |
|---|---|
| **1** засвідчити | **А** угоду |
| **2** підписати | **Б** підпис |
| **3** ухвалити | **В** зусилля |
| **4** вирішити | **Г** рішення |
| | **Д** проблему |
| | **Е** потребу |
| *1 – Б 2 – А 3 – Г 4 – Д* | |

**12.2. Слова, позначені цифрами (1–4), поєднайте у словосполучення зі словами, позначеними буквами (А–Е):**

| | |
|---|---|
| **1** переважний, -а | **А** власність |
| **2** вищий, -а | **Б** показник |
| **3** текстовий-а | **В** варіант |
| **4** публічний, -а | **Г** виступ |
| | **Д** половина |
| | **Е** більшість |
| *1– Е 2 – Б 3 – В 4 – Г* | |

**12.3. Вислови, позначені цифрами (1–4), поєднайте з їхніми значеннями (А–Е):**

| | |
|---|---|
| **1** пальма першості | **А** постійна небезпека |
| **2** наріжний камінь | **Б** прояв вдячності |
| **3** альфа й омега | **В** позитивна думка |

| | |
|---|---|
| **4** дамоклів меч | **Г** символ перемоги |
| | **Д** базова ідея |
| | **Е** початок і кінець |
| *1– Г 2 – Д 3 – Е 4 – А* | |

**13.1. Установіть відповідність між зразками тексту (1–4) та метою мовлення (А–Е), яка відображена в них**

| Зразок тексту | Мета мовлення |
|---|---|
| 1 – Ви б не забували, що не ми для вас, а ви — для нас. Ви повинні обслуговувати!<br>2 – Люди пересовують з місця на місце навіть гори, коли виникає потреба. Але я боюся, що сили нерівні…<br>3 – Коли ваша ласка, зателефонуйте мені завтра на роботу.<br>4 – Гаряче вітаю вашу пропозицію. | А схвалити<br>Б зауважити<br>В заперечити<br>Г застерегти<br>Д доручити<br>Е попросити |
| *1– Б 2 – Г 3 – Е 4 – А* | |

**13.2. Установіть відповідність між зразками тексту (1–4) та метою мовлення (А–Е), яка відображена в них**

| Зразок тексту | Мета мовлення |
|---|---|
| 1 – Ні, ви тільки погляньте на цього борця за справедливість!<br>2 – Я сам винен. Не треба було передчасно розпитувати. Усе вже владналося…<br>3 – Мене ви знаєте, — дозвольте запитати, як маю звертатися до вас.<br>4 – Ми з вами чудово порозумілися! | А похвала<br>Б виправдання<br>В знайомство<br>Г здивування<br>Д згода<br>Е іронія |
| *1– Е 2 – Б 3 – В 4 – Д* | |

**13.3. Установіть відповідність між зразками тексту (1–4) та метою мовлення (А–Е), яка відображена в них**

| Зразок тексту | Мета мовлення |
|---|---|
| 1 – Просто не віриться. Невже він?..<br>2 – Даруйте. Мені треба обдумати все це.<br>3 – Та що ти мені, мов першокласникові, вичитуєш такі лекції.<br>4 – Молодець! З тебе може вийти хороший спортсмен. | А вибачення<br>Б дозвіл<br>В знайомство<br>Г здивування<br>Д схвалення<br>Е докір |
| *1– Г 2 – А 3 – Е 4 – Д* | |

**Орфографія 20-24.**
**Прочитайте текст. У завданнях 20 – 24 впишіть пропущену літеру або пропущені літери у виділені слова, позначені відповідними цифрами.**

Суб'єкти системи освіти співпрацюють з міжнародними інституціями та організаціями, які для здійснення своєї діяльності покликані залучати педагогів, дітей та молодь з метою **(20)** *набу[...]я* соціальної компетентності й досвіду у питаннях побудови спільного **(21)** *[...]вропейського* дому, культурного різноманіття і водночас для збереження та **(22)** *пр[...]множення* власних культурних надбань. Суб'єкти національної системи освіти не тільки отримуватимуть доступ до інформації про шляхи, засоби і методи **(23)** *ро[...]витку* гуманітарної сфери, але й зможуть **(24)** *д[...]монструвати* і пропонувати на міжнародному ринку освітні технології та власні напрацювання.

**Відповіді:**
**(20)** *набу[тт]я*
**(21)** *[Є]вропейського*
**(22)** *пр[и]множення*
**(23)** *ро[з]витку*
**(24)** *д[е]монструвати*

**Орфографія 20-24.**
**Прочитайте текст. У завданнях 20–24 впишіть пропущену літеру або пропущені літери у виділені слова, позначені відповідними цифрами.**

Дев'ятнадцять українських художників-ілюстраторів беруть участь у виставці «Сад української ілюстрації», що триває в **(20)** *[...]аціональній* бібліотеці для дітей та **(21)** *юна[...]ва* в Сеулі. «Експозиція складається з трьох частин, малюнки до яких створили наші **(22)** *уча[...]ники.* Перша присвячена видатним **(23)** *поста[...]ям* української історії. Друга розповідає цікаві факти з життя українців та знайомить з природним та культурним різноманіттям. Третя частина представляє наших героїв та проілюстровані ними книги», – **(24)** *розповідає[...]я* в дописі.

**Відповіді:**
**(20)** *[Н]аціональній*
**(21)** *юна[цт]ва*
**(22)** *уча[с]ники*
**(23)** *поста[т]ям*
**(24)** *розповідає[тьс]я*

**Орфографія 20-24.**
**Прочитайте текст. У завданнях 20–24 впишіть пропущену літеру або пропущені літери у виділені слова, позначені відповідними цифрами.**

Туристичний (не)сезон-2020 запам'ятається туркомпаніям, що пройшли тест на **(20)** *вижива[...]я,* і затятим мандрівникам, які більше лишалися дома, ніж мандрували, і, безумовно, музеям, заповідникам, культурним об'єктам з наднизькою **(21)** *кількі[...]тю* відвідувачів. Шанувальників **(22)** *вий[...]ного* туризму карантин мотивував пізнавати свій рідний край. Одним із найпопулярніших стало **(23)** *нев[...]личке* містечко Седнів на **(24)** *Чернігів[...]ині.*

**Відповіді:**
**(20)** *вижива[нн]я*
**(21)** *кількі[с]тю*
**(22)** *вий[з]ного*
**(23)** *нев[е]личке*
**(24)** *Чернігів[щ]ині*

**Член Національної комісії**
**зі стандартів державної мови** **Юлія ЧЕРНОБРОВ**